

**Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat Rákospalota,
Pestújhely, Újpalota**

**KÖZÉPTÁVÚ KÖZMŰVELŐDÉSI KÖZÖSSÉGFEJLESZTŐ
KONCEPCIÓJA**

(Elfogadta a Képviselő-testület 1204/2012. (XII. 19.) ök. számú határozatával)

Bevezetés

Magyarország Alaptörvényének XI. cikk (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően minden magyar állampolgárnak joga van a művelődéshez.

A kultúrához való jog gyakorlásának biztosítása állami felelősség, és helyi feladat.

A 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól 13. § (1) bekezdés 7. pontja szerint 2013. január 1-től a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladat a kulturális szolgáltatás, különösen a nyilvános könyvtári ellátás biztosítása, a filmszínház, az előadó-művészeti szervezet támogatása, a kulturális örökség helyi védelme, a helyi közművelődési tevékenység támogatása.

Az 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről 76. § alapján az önkormányzatok számára kötelezően ellátandó feladatok:

- az iskolarendszeren kívüli, öntevékeny, önképző, szakképző tanfolyamok, életminőséget és életésélyt javító tanulási, felnőttoktatási lehetőségek, népfőiskolák megteremtése,
- a település környezeti, szellemi, művészeti értékeinek, hagyományainak feltárása, megismertetése, a helyi művelődési szokások gondozása, gazdagítása,
- az egyetemes, a nemzeti, a nemzetiségi és más kisebbségi kultúra értékeinek megismertetése, a megértés, a befogadás elősegítése, az ünnepek kultúrájának gondozása,
- az ismeretszerző, az amatőr alkotó, művelődő közösségek tevékenységének támogatása,
- a helyi társadalom kapcsolatrendszerének, közösségi életének, érdekérvényesítésének segítése,
- a különböző kultúrák közötti kapcsolatok kiépítésének és fenntartásának segítése,
- a szabadidő kulturális célú eltöltéséhez a feltételek biztosítása,
- egyéb művelődést segítő lehetőségek biztosítása.

E törvény bevezetője a koncepció mottója lehet:

"A kulturális örökséghez tartozó javak múltunk és jelenünk megismerésének pótolhatatlan forrásai, a nemzeti és az egyetemes kulturális örökség egészének elválaszthatatlan összetevői; szellemi birtokbavételük minden ember alapvető joga. Az e fogalomkörbe tartozó értékek különös védelme, megőrzése és fenntartása, valamint a nyilvánosság számára történő széleskörű és egyenlő hozzáférhetővé tétele a mindenkori társadalom kötelezettsége.

Az információs társadalom és a demokratikus jogállam működésének alapfeltétele a könyvtári rendszer, amelyen keresztül az információk szabadon, bárki számára hozzáférhetők. A könyvtári ellátás fenntartása és fejlesztése az állampolgárok és a társadalom egésze szempontjából szükséges, a könyvtári és információs szolgáltatás állami fenntartása stratégiai jelentőségű. A könyvtári rendszernek az állampolgárok érdekeit kell szolgálnia. A nemzeti, nemzetiségi és etnikai kisebbségi kulturális hagyományok megőrzése, méltó folytatása, a közösségi és egyéni művelődés személyi, szellemi, gazdasági feltételeinek javítása, a polgárok életminőségét javító, értékhordozó tevékenységek, valamint az ezek megvalósulására létrejött intézmények és szervezetek működésének elősegítése a társadalom közös érdeke."

A művelődés a közösségi kultúra, a közművelődés fogalomkörében zajló, az emberek egész élethosszát végig kísérő tevékenység, az emberi közösség tudáshalmazódásának, a hagyományok, értékek kontinuitásának, a civilizáció fennmaradásának, fejlődésének semmi mással nem helyettesíthető folyamatos emberi tevékenysége.

Első és alapvető indítást nyújtó primér közösség, mely életre meghatározó hatású - sok egyéb, személyiséget alakító elem mellett -, a család. Második legfontosabb intézmény a kulturális szocializációban, a természetes közösségek mellett, az iskola. A közművelődési intézmény a település közösségének autentikus helye. A közösségi értékmentés, -őrzés, -közvetítés, nem utolsó sorban a kulturális értékteremtés színtere, segítő, elfogadó, befogadó helye a lokális hagyományoknak, tudásoknak, valamint a helyi társadalom települést meghatározó, irányító, érdekérvényesítő közösségi hálózatának. A közművelődési intézmény a helyi társadalom legszélesebb értelemben vett nyilvánossági intézményeként helyt kell, hogy adjon minden, a település egészére ható, közösségi kezdeményezésnek. Közművelődési intézményeink csak befogadó, segítő színterei lehetnek ezen élethosszon át tartó, meg-megújuló, különféle aktuális érdekek, praktikus igények befolyására változó, fejlesztő, tudásgyarapító tevékenységnek.

A közművelődés szerves része az intézményhálózaton túl az állami, egyházi, civil kulturális és közösségi fejlesztő tevékenység is.

Az Önkormányzat a helyi társadalom művelődési érdekeinek és kulturális igényeinek figyelembevételével, a törvény és a helyi lehetőségek, sajátosságok alapján a 10/2003.(IV.1.) ök. rendeletben határozta meg, hogy a közművelődési törvény 76. §-ában felsoroltakból mit, milyen konkrét formában, módon és mértékben lát el. E rendelet 6. § (3) bekezdésében foglaltak alapján az önkormányzat közművelődési feladatait közművelődési koncepció és éves feladatterv alapján végzi. Ezek tartalmát a civil szervezetekkel, az intézményekkel és a lakossággal egyeztetve közművelődési fórumon határozza meg.

2012. januárjában jelent meg „A magyar közművelődés szakpolitikai koncepciója”, mely meghatározza a stratégiai célokat, feladatokat. A koncepció kiemelt területei: a közművelődés alapintézményei, a felnőttképzés, a közösségi művelődés, a kulturális vidékfejlesztés, civil közművelődés, a határon túli magyar kultúra, a kulturális örökség digitalizálása, ifjúsági közművelődés és a közoktatással való szoros együttműködés, a hagyományápolás és a magyar nyelv ügye. Ezek az alappillérek kapcsolódnak ahhoz a célkitűzéshez, mely a feladatokat differenciált körben, az intézmények, a civil szervezetek és a személyes aktivitások egységében akarja megvalósítani.

Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat kulturális koncepciója 2010-ig volt hatályos, ezért új, helyzetelemzésen alapuló közművelődési koncepció készült, amely meghatározza megőrzendő értékeiket, s a lehetőségekhez mért fejlesztési irányokat.

A koncepció célja, hogy a jelenlegi helyzetből kiindulva meghatározza a kerület kulturális életének jövőbeni feladatait, annak formáit, fejlesztésér valamint a finanszírozását. Tartalmazza az alapelveket, melyet az önkormányzat a kerület kulturális életében követni kíván. A helyzetelemzés rögzíti az eddigi eredményeket, feltárja a hiányosságokat, és összesíti a javaslatokat. A cselekvési program, mely tartalmazza a stratégiai célkitűzéseket, a kiemelt feladatokat, valamint a megvalósítás eszköztárát.

I. Alapelvek, stratégiai célkitűzések:

A koncepció a lehető legtágabban értelmezi - az életmódtól a szabadidő eltöltésén keresztül a magas kultúra ápolásáig - a közművelődési tevékenységet.

1. Az önkormányzat alapvetően fontosnak tartja:

- A közművelődéshez kapcsolódó jogok érvényesítése során az egyenlő bánásmód követelményeinek megtartását.

- A közművelődési tevékenység támogatását, mert a közművelődéshez való jog gyakorlása közérdek.
- A közművelődési, a művészeti, a tudományos tevékenységek és szolgáltatások meglévő kerületi színtereinek biztosítását.
- A közösségi színterek és a könyvtári hálózat meglévő helyi intézményeinek a megtartását, működésük segítését, fejlesztését.
- A lakosság szükségleteinek alapján új művelődési folyamatok (társadalmi, egyházi, mozgalmi) kibontakozásának támogatását, önszerveződő egyesületek, klubok, körök, alapítványok létrejöttét és szabad fejlődését.
- A nem önkormányzati fenntartású közművelődési, művészeti, tudományos intézmények, egyesületek, klubok, körök, gazdasági vállalkozások, társadalmi, egyházi mozgalmak, valamint a magánszemélyek által végzett kulturális tevékenységek támogatását.
- A művelődés terén az esélyegyenlőség minél teljesebb megvalósítását a kerületen belül a városrészek, a városrészeken belül az egyes övezetek között, illetve a lakosság egyes rétegei, csoportjai és az egyes polgárok között.
- A kerület polgárai részéről megnyilvánuló kulturális, illetve művelődési igények minél magasabb színvonalon történő kielégítését.
- A rendelkezésére álló eszközökkel a kerület műveltségi színvonalának általános emelkedésének elősegítését.
- Mindenkinek biztosítani azt a jogot, hogy:
 - megismerhesse a kulturális örökség javait és ezek jelentőségét a történelem alakulásában, a nemzeti, nemzetiségi és etnikai kisebbségi önismeret formálásában, valamint az ezek védelmével kapcsolatos ismereteket a könyvtári szolgáltatások, az oktatás, a közművelődés, az ismeretterjesztés, a sajtó és a tömegtájékoztatás útján,
 - igénybe vegye a nyilvános könyvtári ellátás rendszerét, a közművelődési intézmények szolgáltatásait,
 - műveltségét, készségeit életének minden szakaszában gyarapítsa, közművelődési jogai érvényesítése céljából közösséget hozzon létre, s külön jogszabályban meghatározottak szerint szervezetet alapítson, működtessen,
 - művelődési céljai megvalósításához közművelődési közösségi színteret, szervező, szervezeti és tartalmi segítséget kapjon,
 - közművelődési jogairól, azok gyakorlásának helyi lehetőségeiről folyamatos tájékoztatást kapjon különösen a helyi sajtó útján.
- a kerületi kulturális élet sokszínűségének és gazdagságának elősegítését, megőrzését,
- a művelt középréteg kiszélesítését, és a kulturálisan kiszolgáltatott rétegek védelmét egyaránt,
- a helyi társadalom művelődési és kulturális igényeinek figyelembevételével – a helyi hagyományok és sajátosságok alapján – az önkormányzat közművelődési feladatainak meghatározását, újragondolását,
- a közösségi művelődéshez és a hagyományápoláshoz méltó, esztétikus környezet és infrastruktúra biztosítását, ennek lehetőség szerinti folyamatos fejlesztését,
- a helyi társadalom közösségei szerepének növelését, tevékenységük elismerését, a lokálpatriotizmus erősítését,
- a humán segítő szféra helyi intézményeinek és szervezeteinek (szociális, jótékonyági, családsegítő, egészségügyi-mentálhigiénés, oktatási-nevelési, kulturális) együttműködését.

2. Az önkormányzat eszközeivel segíti azokat az intézményeket és szervezeteket, amelyek:

- részt vállalnak a szaktudás, nyelvismeret, közéleti tájékozottság, általános műveltség megszerzésének segítésében,
- bekapcsolódnak a lokálpatrióta tudat kialakítását, megerősítését célzó helytörténeti, hagyományőrző és hagyományteremtő tevékenységbe,
- segítik a helyi kisebbség kultúrájának ápolását, fejlesztését,
- gondoskodnak a diákok szünidei és szabadidős programjáról,
- segítik az idős korosztály kulturált szabadidő-eltöltését.

II. Helyzetelemzés:

A közművelődés legmeghatározóbb színtere a Csokonai Művelődési Központ.

A Csokonai Művelődési Központ néven egyesített közművelődési intézményegységek épületei eredetileg más célra épültek. Az eltérő adottságokból kiindulva a közművelődési szakemberek igyekeznek maximálisan kihasználni a lehetőségeket.

A Csokonai Művelődési Központ intézményegységei látogatottak, elfogadottak és kedveltek a helyi társadalom körében. Az önkormányzatunk fenntartásában működő művelődési központ előkelő helyet foglal el a fővárosi közművelődési intézmények szakmai összehasonlításában.

Csokonai Művelődési Központ – 1912-ben a Rákospalotai Ipartestület székházának építették. Az 1950-es évek közepétől ad otthont a Csokonai Művelődési Háznak. Az eredetileg megépített színháztermével, a hozzá tartozó öltözőkkel, fogadótérrel, kamaratermekkel, irodákkal és vendéglátó egységgel – kisebb hiányosságai ellenére is – ez az épület még a legalkalmasabb közművelődési tevékenységre. Az épülethez gondozott kert tartozik, mely szabadterei kulturális, közösségi programok helyszínéül szolgál. Megfelelő hagyománnyal, széleskörű társadalmi bázissal, csoportokkal és törzsközönsséggel rendelkezik. 2003-ban a színházterem és előtér felújítására került sor.

Kozák téri Közösségi Ház – Egy családi háznyi alapterületen eredetileg ifjúsági házként nyílt meg a 70-es évek közepén. A 80-as évek első felétől, bővített funkcióval, közösségi házként működik. Adottságaiból következően a környék kisközösségeinek, különböző kiscsoportos foglalkozásoknak ad otthont. Kedvelt és elfogadott a környékbeli családok körében.

2010-ben fedett előteret alakítottak ki a bejáratnál, az udvar felőli részen. A ház teljes felújítására (átalakítására és bővítésére) költségbecsléssel ellátott műszaki terv készült, melynek megvalósítása évek óta húzódik.

Pestújhelyi Közösségi Ház – Eredetileg iskolának építették, később az épület adottságait kihasználva kerületi úttörőházként üzemelt. 1990-től Pestújhelyi Közösségi Házként a Csokonai Művelődési Központhoz tartozik. Korábban gyerekkönyvtár, majd 1991-től a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár pestújhelyi családi könyvtára működik az épület földszinti részében. A PEKH számára a legnagyobb kihívást az jelenti, hogy a hajdani iskolaépület (kis osztályterem két szinten, nagy udvarral) adottságaihoz kénytelen igazítani szakmai tevékenységét. A városrész lakói szeretik, ragaszkodnak az intézményhez.

Valódi otthona a helyi közösségeknek. 2004-ben részleges felújítás keretében megújult a fogadótér, a színházterem és a kettőt összekötő folyosórész.

„*Rákospalotai Múzeum*”, *Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Helytörténeti Gyűjteménye* – A több mint fél évszázada alapított közművelődési intézmény lényegében máig nem kapott igazi

otthont. A Kossuth utcai, kis alapterületű, nedves, rossz állapotú épületet a 70-es, 80-as évek fordulóján bezárták.

Hosszú szünet után a 90-es évek első felében Pestújhelyen, egy hajdani óvodaépületben nyitották meg újra a helytörténeti múzeumot. A szűkös körülmények nehezítik a gyűjtemény megfelelő elhelyezését, az állandó és időszakos kiállítások, a szakmai foglalkozások megvalósítását. Jellemzi az állapotokat, hogy az épületen kívül még külön raktárt is kell használni a Pestújhelyi úton. Bár az intézményegység hivatalos nevében mindhárom városrész szerepel, a dominánsan rákospalotai gyűjtemény pestújhelyi elhelyezése ellentmondásos, csak átmeneti megoldás.

Újpalotai Szabadidő Központ – Az induláskor még 60 ezres lélekszámú városrész közművelődésének szervezésére 1977-ben alapították (önálló épület nélkül) az intézményt. A kezdetektől a Zsókavár utca 15. szám alatti épület (eredetileg párháznak építették és a rendszerváltásig ez volt a fő funkciója) a Szabadidő Központ tevékenységének fő színtere. 1980-ban kapott egy 53 m²-es helyiséget a Zsókavár utca 2. földszintjén (Információs Iroda), 1989-ben a Hartyán köz 3-ban megüresedett óvodaszárnyban nyílt meg a Zöld Klub, 1990-től pedig a korábban csak bérelhető Zsókavár utcai épület - Újpalotai Közösségi Házként - az intézmény kezelésébe került. A még ma is 38 ezres lélekszámú városrész közművelődését elsősorban a hajdani párház épületének adottságaihoz (nagyterem a plenáris ülésre, klubterem a szekcióülésekre és irodák a pártvezetőknek) kénytelen igazítani, csak részben tud eleget tenni a helyi, közösségi igényeknek. A kezdetek óta hagyománya van a szabadtéri rendezvényeknek. A városrész eredeti terveiben (1968, 1973) szerepelt egy központi elhelyezésű művelődési intézmény, a 80-as évek közepén ismét születtek meg nem valósuló tervek a Fő téri művelődési házra.

III. Fejlesztési tervek, jövőkép:

1. A közművelődés hagyományainak megőrzése és megújítása, új utak keresése, melyhez az Önkormányzat vállalja:

- a városrészek hagyományossá vált ünnepi alkalmainak megtartását, ápolását (ANNO – Művészeti hét, Újpalotai Napok, Pestújhelyi Napok, Szüreti felvonulás, templomi búcsú stb.).
- a civil szervezetek kulturális kezdeményezéseinek segítségét, támogatását önkormányzati pályázatokkal a helyi társadalom fejlesztése érdekében.
- széles körű összefogást szorgalmazva előmozdítja az önkéntesség népszerűsítését, elfogadtatását, elismertetését.
- a Csokonai Művelődési Központ keretében létesülő Közművelődési dokumentumtár és információs központ fenntartásával segíti a helyi közösségfejlesztést.
- a mecénási szerep erősítését a közművelődési megállapodások megőrzésével, bővítésével (MÁV Szimfonikusok, KOMA, Szilas stb.),
- a kerületünkben élő képzőművészek támogatásával, alkotásaik vásárlásával – ezzel egy modern helyi képzőművészeti gyűjteményt lehet felépíteni.

2. A XV. kerületi Önkormányzat közművelődési alapintézményei:

Az Önkormányzat az elkövetkezendő években is garantálja a *Csokonai Művelődési Központ*, mint közművelődési alapintézmény, hat intézményegységének költségvetését és működőképességét Rákospalotán, Pestújhelyen, Újpalotán.

- A *Közművelődési dokumentumtár és információs központ* tevékenységének, a bővülő szolgáltatások koncepciójának kidolgozása és megfelelő épület biztosítása sürgető feladat. Lehetséges helyszín a Bocskai utcai óvoda épülete, ahol a jelenleg a Hubay AMI épületében található köznevelési szakkönyvtár gyűjteményét is elhelyeznénk. A gyűjtemény körét bővítenénk az egészségügyi, szociális, közösségfejlesztési, helyi identitást erősítésével, művészetekkel foglalkozó anyagok elhelyezésével.
- *Csokonai Művelődési Központ* az intézmény felnőttképzési akkreditációjára alapozottan folytatja a 2011-ben megkezdett Rákospalota – Pestújhely – Újpalota Köz-műveltségéért című kísérletet. Támogatja az környezettudatos szemléletű fiatal családok önkéntes munkájára, aktivitására alapozó, közös élményt nyújtó, a lokális célokat kontrolláló, önirányító helyi közösségek tevékenységét (közösségi kertek, játszótér).
- *Pestújhelyi Közösségi Ház*: A városrész jelenlegi közművelődési intézményét a hajdani iskolaépületből a városrész központi fekvéséhez igazodó, frekvenciált helyen, a település léptékével és lélekszámával arányos új épületbe kell áthelyezni. A városrész közösségeivel történt egyeztetés után alkalmas lehet erre a régi Ipartestületi Székház visszavásárlása, egyidejű újjáépítése, korszerűsítése.
- *Újpalotai Közösségi Ház*: A Zsókavár utcai Közösségi Ház semmilyen szempontból nem felel meg a mai kor követelményeinek, sem a városrész nagyságát, sem lélekszámát tekintve. Megkerülhetetlen az intézmény átalakítása, nagyarányú bővítése, melyet célszerű igazítani a megújuló Fő tér projektjéhez. Olyan intézményt kell létrehozni, mely valódi otthona lehet a közművelődésnek, a helyi közösségeknek és hosszú távon szolgálhatja a 38 ezres városrész polgárait.
- *Kozák téri Közösségi Ház*: A helyzetelemzésben jelzett intézménybővítést és korszerűsítést indokolt megvalósítani, hogy az intézményegység megfelelő körülmények között tudja szolgálni a környékbeli családok és kisközösségek megnövekedett igényeit.
- *„Rákospalotai Múzeum” Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Helytörténeti Gyűjteménye*: A félévszázados „átmeneti” állapot után időszerű végleges elhelyezést találni az intézmény számára, melyre a legalkalmasabb helyszín a leendő rákospalotai városközpont.
Az új helytörténeti gyűjtemény az állandó és időszakos helytörténeti kiállítások mellett közművelődési szerepkörrel is bírna, sőt képzőművészeti galéria is létesülne benne (Madarász Gyűjtemény, kortárs művészeti gyűjtemény).

A lokálpatriotizmus és helyi identitástudat erősítése érdekében el kell készíteni az általános iskolai helytörténeti tantárgy tananyagát, tankönyveit, és haladéktalanul meg kell indítani az oktatást (Rákospalota lépten-nyomon, Pestújhely lépten-nyomon, Újpalota lépten, nyomon – vagyis ezen helyi önazonosságtudatot erősítő „tankönyvek” egyben az adott városrészek valós bejárására is módot adjanak).

A helyi identitás erősítését szolgálhatják azok a helytörténeti fasorok, ahová az adott településrész neves személyiségeinek emléktáblái kerültek.

Elsőként a Pestújhelyi téren létesült ilyen fasor 46 táblával. Ezt követi majd Rákospalota, amelynek a helyszínénél a Városrészközpontban a Nagytemplom körüli tér kínálkozik.

Újszerű feladat a még alig több, mint 40 éves Újpalota helytörténetének megjelenítése.

3. Média együttműködés, rövidfilm támogatás:

A helyi közéletben a tájékozott, kulturált, művelt személyiségeket példaképpül kell a közösség elé állítani. Ezt szolgálhatja a Kommunikációs Társaság mindhárom alappillére: az újság, a

honlap és a KTV. A közművelődési koncepciót illetően ezentúl is komoly szerepet kell, kapjon a Kommunikációs Társaság. Az újság és a honlap orientál és tájékoztat, a KTV ezeken a funkciókon kívül „közművelődési intézményként” is funkcionál (értékes helyi alkotások, programok bemutatása stb.).

Elő kell segíteni, hogy a helyi sajtó minél szélesebb körűen tájékoztassa a helyi információkról az itt élő polgárokat, illetve ezen belül minél inkább váljon a művelődési értékek fórumává.

Biztosítani kell a műsoridőn belül a saját készítésű - ezen belül a művelődési célt szolgáló - műsorok arányának növeléséhez szükséges dologi és személyi feltételeket.

A Csokonai Művelődési Központ támogatta rövidfilm forgatókönyv készítését, amiket – több más alkotással együtt a Rákospalotai Rövidfilmfesztiválon be is mutattak (RÖFI). ez a program beépült az ANNO rendezvénysorozatba.

4. Ifjúsági Közösségi tér

A mai fiatalok szabadok, önállóak, kevésbé tűrik az egyenlőtleniséget, az elnyomást, az igazságtalanságot. A mai fiatalokban rengeteg hasznos energia, lendület, ötlet van, ráadásul a felnőttek, a közösség örömét, elismerését szeretnék elérni - még akkor is, ha sokszor éppen ellenkező előjelű csomagolásba rejtik azt. Ha teret akarunk engedni a fiatal önállóságának, akkor valóban a szó szoros értelmében teret kell adnunk: azaz biztosítani kell helyet, eszközöket, információt, tudnivalót, valamint döntési lehetőséget, felelősséget számukra.

E felismerés mentén kezdtek a világon előtérbe kerülni a fiatalok informálását, tájékoztatását, közösségi szerepvállalását segítő szolgáltatások. Új intézményformaként jelent meg az ifjúsági közösségi tér, mely a fiatalok közösségi szükségleteire próbál válaszokat adni a közösségfejlesztés, közösségi szociális munka eszközrendszerével.

A fiatalok közösségi problémái olyan komplex problémakör, melyet sürgősen külön kutatni és kezelni kell a különböző szakterületek összefogásával. Szükséges egy önálló ifjúsági közművelődési helyszín kialakítása.

A Kamaszpark elgondolását a kerület mindhárom részére szükséges továbbfejleszteni a fiatalok szabadterei aktivitásának kihasználására alapozó közösségi terek kialakításával.

Egy lehetőség a fiataloknak, hogy idejüket hasznosan, közösségben töltsék el. A közös élmény érzetét növeli az is, hogy a gyerekek saját kezükkel készítették el az épületrész belsejét.

Kerületünkben több szervezet is foglalkozik az ifjúsággal, illetve annak valamely szegmensével (a szabadidő hasznos eltöltése, az érdekvédelem, önkormányzás, sportok, kultúra, művészetek, egészségügy stb. területén.). Bár ezek a szervezetek a saját területeiken eredményes munkát végeznek, mégis problémának látjuk, hogy tevékenységeik nem, vagy nem kellőképpen kapcsolódnak össze egy egységes, átgondolt ifjúságpolitikai és védelmi rendszerré.

E szervezetek változatos programokat kínálnak a fiataloknak, azonban arra nincs lehetőségük, hogy a saját elképzeléseik szerinti programok megvalósításához helyet és segítséget kapjanak. Megítélésünk szerint a legelső és legfontosabb ifjúságvédelmi feladatunk az, hogy „helyzetbe tudjuk hozni” a fiatalokat. Ehhez:

a) Kell egy hely:

- ami az övéké, ami nekik van „kitalálva”, ahol bármikor szabadon találkozhatnak egymással és segítő felnőttekkel, ahol leülhetnek beszélgetni,

- ami saját programjaik megvalósításának helyszíne lehet, ahhoz megfelelő felszereltséggel bír,
- amely nyitva tartása nem a hivatali időhöz, hanem az ő igényeikhez igazodik,
- ami lehetőséget biztosít az egy-két fős, intim közeget igénylő beszélgetésekre és a csoportos, nagyobb termet igénylő programokra egyaránt,
- ahol nemcsak az épület, de a hozzá rendelt külső tér is az ő igényeik kielégítését célozza,
- fiatalok számára könnyen elérhető, különösen az egyik kiemelt célcsoportnak, a középiskolásoknak.

b) Kell valaki/valakik:

- aki meghallgatja a fiatalok minden közösségi gondolatát, elképzelését, segít azok megvalósításában,
- aki a fiatalok igényeihez igazodó programokhoz pályázatok útján forrásokat szerez, és azok megvalósításához támogató szakembereket, szervezeteket von be,
- aki kézben tartja, a város ifjúságvédelmét, ifjúságvédelmi koncepcióját, cselekvési terveit, továbbá koordinálja, segíti és összehangolja a különböző (civil) szervezetek ez irányú tevékenységét.

5. Sport- és rendezvényközpont

A kerület két helyszínén, Rákospalotán – Rákospalota városközpontban, és Újpalotán – Testvériség sportpályán, vagy a Szentmihályi út környezetében (Pólus II. területén) tervezünk sport programok és rendezvények állandó helyszíneként is funkcionáló közösségi teret kialakítani. Ezek a hely például helyszíneként szolgálhatnak a kerületben működő középiskolák szalagavató báljainak, az intézmények sport bajnokságainak, iskolanapjainak.

6. Információs Központ kialakítása

Megkerülhetetlen olyan információrendszerek kialakítása, amelyek segítik az adott térségek tervezését, a térségek társadalmi, gazdasági és kulturális helyzetének leírását, a célok megvalósulásának nyomon követését.

Ehhez arra van szükség, hogy határozott központi koordinációval minél előbb megkezdődjön információrendszer kifejlesztése, a regionális információs központok kiépítése és működtetése a különböző szintű információrendszerek összehangolása.

Az információrendszerek fejlesztésénél a különböző térségi szintek funkcióinak meghatározása során cél az, hogy a döntések azon a szinten szülessenek, ahol a legnagyobb az informáltság, és a döntések következményeinek vállalhatósága, az ehhez szükséges információk rendelkezésre állnak (horizontális és vertikális összefüggések figyelembe vétele). Ezért az információrendszerek olyan működését kell támogatni, hogy a különböző térségek érdekei érvényesítésére a befolyásolás lehetőségeit biztosítsa a magasabb döntési szinteken is, ugyanakkor integrálja az alacsonyabb szintek döntéseit.

Az információrendszer lehetséges adatkörei:

- a térség politikai, közigazgatási struktúrájára vonatkozó adatok,
- a térség fejlesztésével, a gazdaságfejlesztési programokkal összefüggő adatok,
- - a térbeli elhelyezkedés adatai,
- a térség erőforrásainak, az erőforrások felhasználásának hatékonysági adatai,

- a térség infrastruktúrájának adatai,
- az országhatárokon átnyúló fejlesztési programok, infrastruktúrák adatai,
- a térség környezeti és kulturális állapotára vonatkozó adatok,
- a különböző szolgáltatások adatai (egészségügy, posta, helyi közlekedés, szállítás, pénzügy, adózás stb.),
- a közrendvédelmi és az igazgatásrendészeti szervek adatai (tűzoltóság, katasztrófa védelem, rendészet, igazgatásrendészet stb.),
- az oktatási, szabadidő és turisztikai adatok,
- a térség fejlesztésében, a régió működtetésében érdekelt civil szervezetek adatai,
- a térségre és környezetére vonatkozó digitális térképi adatok,
- az EU által javasolt adatkörök.

Ennek a fejlesztési célnak helyszínei az alacsony küszöbű Együtműködési Irodák, melyek információs pontokként működnek. (Internetes szolgáltatást nyújtó, a kerületi polgárok lakhelyéhez közel eső, a lakosság helyi igényeinek helyet biztosító kibérelhető helyek).

Az Információs Központ szerves része a digitális képernyők, reklámfelületek, amelyek a közművelődési alapintézményekben, továbbá a jelentős forgalmú – akár kereskedelmi – intézményekben is megjelenhetnek. Az információs felületekkel ki kellene lépni a jelentősebb közterekre is – a rekonstruálandó újjalotai Fő téren ennek elhelyezése is feladat, tovább az újjalotai piacon is fel lehet állítani ilyen közművelődési programokat kínáló felületeket.

7. Felnőttképzési Központ

Napjaink gyorsuló világa, az információrobbanás korszaka, a kialakuló tudásalapú gazdaság és társadalom folyamatos kihívások elé állítja az egyént: tudását, ismereteit, kompetenciáit folyamatosan fejleszteni, bővíteni kell. Az egész életen át tartó tanulás folyamatát segíti széleskörű felnőttképzési tevékenységgel egy magas színvonalú oktatási infrastruktúrával felszerelt Felnőttképzési Központ.

A munkaerő-piaci igényekre reagáló, korszerű tanulási módszerekkel (e-learning) támogatott képzéseink, tanfolyamaink konkrét képzettség vagy szakképesítés megszerzését, készségek, kompetenciák elsajátítását biztosítják. Felnőttképzési tevékenység másik szeletével is segítheti a kerületi munkaképes lakosságot, a felnőttképzési szolgáltatások biztosításával: pályaorientációs, és korrekciós tanácsadás, tudásszint felmérő, képzési tanácsadás, felnőttképzési módszertani tanácsadás, felnőttképzési intézményi- és program-akkreditációs tanácsadás.

A helyi munkaerő-piaci és lakossági igényeket kielégítő képzések, tanfolyamok helyszíneként helyszínek kijelölése a kerület mindhárom részében szükséges. Lehetséges helyszínek lehetnek a kibővített, átalakított közösségi házak is, ahol a felnőttképzés szakemberei jelenleg is dolgoznak (művelődési szakemberek, andragógusok).

8. Közművelődési megállapodások, közszolgáltatási szerződés

A kulturális szervezetek lehetséges támogatási formái a közszolgáltatási szerződés és a közművelődési megállapodás, mely segíti a szervezetek intézményesülését, és ez által az önkormányzat művelődési partnereivé válnak.

Az Önkormányzat eddig a következő művészeti együttesekkel kötött ún. közművelődési megállapodást:

- A Szilas Néptáncgyűttes a kerület hagyományok kiemelkedő ápolója, továbbvivője. Napjaink fiataljait a hagyományok ismerete és megismerése mellett egy általuk kifejlesztett módszerrel a tanulási képességek fejlesztésében (motorikus képességek fejlődésén keresztül a kognitív képességek fejlesztése). A működésük feltétele a megfelelő méretű és számú próbahelység, raktár a fellépő ruháknak, díszleteknek. Lehetséges helyszín lehet a Szódliget utcai iskolaépület.
- KoMa Társulat művészeti tevékenysége mellett kiemelt szerepet vállalt az ifjúsági közösségfejlesztés területén, a korosztály és a kultúra viszonyának közelítésben (kerületi középiskolás önkéntesek a társulat előadásain, díszletépítés során). Próba és működési helyszín biztosítására javasolt helyszín a jelenleg is használt Ady Endre utcai épület.
- MÁV Szimfonikus Zenekar a magas kulturális igények kielégítését célozza meg. A támogatás fejében a kerületi kiemelt rendezvények keretében (ANNO, Szent István nap, Pestújhelyi napok, Adventi rendezvények) évi három koncerttel járulnak hozzá a kulturális kínálatához. Helyszínként a Hubay hangverseny terem, a Csokonai Művelődési Központ színházterme, szabadtéri helyszínek és a kerületi templomok közösségi terei szolgálnak.

Ezen közművelődési megállapodásokon túlmenően továbbiak megkötését is kívánatosnak tartjuk, pl. helyi egyházakkal, amelyek tevékenysége közművelődési jellegű: művészeti hét, kiállítások, előadássorozat, művészeti programok stb. A közművelődési megállapodások szakmai beszámolóját, a működés közben a közművelődési, művészeti szakmai szempontok értékelés, a programok segítségét a Csokonai Művelődési Központ vállalja.

9. Helyi egyházak

A XV. kerületben működő történelmi egyházak - több évszázados hagyományt követve - alaptevékenységükön túl nem lebecsülendő szerepet játszanak a művészeti, ezen belül elsősorban a zenei értékek továbbadása, közvetítése terén.

De tevékenységük kiterjed a művelődés más területeire is. Számos kerületi érdeklődést kiváltó programmal találkozunk a kínálati palettán. Kiállítások, szabadegyetemi előadások, zenei hangversenyek, kórustalálkozók, színházi előadások.

Az egyes egyházak keretein túli szélesebb körben való megismertetése a kerület lakosságának egésze számára is magas színvonalú, gazdag kulturális kínálatbővülést jelenthetnének. Közművelődési megállapodások kötésével a helyi egyházakat, és az általuk szervezett közművelődési programokat is be tudnánk vonni a kerületi közművelődés vérkeringésébe.

A közművelődés közhasznúságából következik, hogy ellát esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokat is, küzd a kulturális szegénység ellen. Az egyházak nélkülözhetetlen szerepet vállalnak a kulturális felemelkedésben, az alapértékek őrzésében és közvetítésében.

Az egyházi tulajdonban lévő közösségi térben a közművelődési koncepció keretében megvalósuló feladatokra helyszínt biztosítanak.

10. Nemzetiségi önkormányzatok

Kerületünkben bolgár, cigány, görög, horvát, német, örmény, román és szerb származású polgárok alakítottak nemzetiségi önkormányzatot 2006 októberében. A nemzetiségek a kerület kulturális életén belül képviseltetik magukat, programjaikkal gazdagítva a helyi kínálatot. Szerepet vállalnak a helyi nemzetiségi lakosság nemzeti identitásának erősítésében és az adott nemzeti kultúra ápolásában. Kulturális programjaikat az önkormányzat tematikus pályázatokkal támogatja.

11. Civil szervezetek

A helyi polgárság önszerveződésen alapuló tevékenysége a kerület kulturális életének nélkülözhetetlen eleme. Rákospalota ilyen vonatkozásban jelentős hagyományokkal rendelkezik. Ma a XV. kerületben a civilszerveződések száma több, mint száz. A jövőben szoros együttműködésre törekszünk velük.

Örömkre több szervezet is aktívan részt vesz a kerületi közösségformálásban. Az alulról kezdeményezett szerveződések fontos szerepet vállalnak a városrész kulturális hagyományainak feltárásában, folytatásában, a helyi művelődési szokások gondozásában, gazdagításában, továbbélésében, a helyi közösségi élet segítésében.

A kerületben a hagyományos intézmények mellett az utóbbi húsz évben megerősödtek az önszerveződő közösségek, az egyesületek, alapítványok. A mindennapi kultúra színterei a lakóhelyi, munkahelyi, baráti, egyházi, családi civil szerveződések. A környezetkultúra és az emberi kapcsolatok kultúrája kölcsönösen hatnak egymásra, fejlesztésük fontos feladat.

A civil szerveződések egy része közművelődési céllal jött létre, és vannak olyanok is, melyek feladatai között csak részben szerepel kulturális, művelődési, helytörténeti, hagyományőrző programok szervezése, segítése.

A XV. kerületi önkormányzat a civil szervezeteket többféle módon támogatja, részben önkormányzati tulajdonú létesítmény biztosításával közösségi teret biztosít, részben pályázat útján anyagi támogatással. A köznevelési intézményekhez, az egyházakhoz kapcsolódóan kiemelkedő kulturális tevékenységet végző szervezetek jelentek meg, ezeket erősíteni szükséges. A kerület több óvodájában és iskolájában rendszeres kézműves foglalkozások, tánc-csoportok, népművészeti témájú kiállítások (Népművészet Ifjú Mestere kiállítás), nyári táborok működnek.

A kerületben jelenleg nem működik a Közművelődési Tanács, amely a kulturális törvény alapján kezdeményező, közvetítő szerepet tölt be és a jövőben együttműködhetne az Önkormányzattal a közművelődési feladatok ellátásában. A helyi társadalom kapcsolatrendszerének, közösségi életének, érdekérvényesítésének segítése tematikus pályázatok kiírásával, az önkéntesség lehetőségével, valamint közművelődési szerződések megkötésével továbbra is kiemelt feladat.

A Szilas néptáncegyüttes kezdeményezésére szorosabb kapcsolat alakult ki a köznevelési intézmények és az együttes között, melynek új formái: "Táncol a kerület", program, a rendhagyó néprajz órák, valamint továbbra is a hagyományőrzés, és az utánpótlás nevelése. Az együttes egyre aktívabb, és hagyományápoló munkájával hozzájárul a néptánc megkedveltetéséhez, valamint a lokálpatriotizmus kialakulásához is. A Szódliget utca épülete számos lehetőséget rejt magába: a kerületi néptánc oktatás és táncművészet fellegvára lehet, ehhez mind a tárgyi mind a személyi feltételek biztosítottak (a Dózsa Gimnázium és Táncművészeti Szakközépiskola, Szilas).

A KoMa Színház a középiskolákban rendhagyó irodalomórákat tart, és a képzési programokhoz igazodó projekt hetek programja keretében az ifjúságot érintő, a problémáikat feszegető témákat dolgoznak fel drámapedagógiai módszerrel.

Helytörténet, lakóhelyismeret

A helytörténet és lakóhelyismeret terén mind a civil szervezetek, mind a közgyűjteményi, köznevelési intézmények egyre aktívabbak.

A Budapesti Építész Kamara felajánlotta szakmai segítségét az általános iskolai helytörténeti tananyag elkészítéséhez.

Az Önkormányzat támogatásával egyre több információ jelenik meg a kerület honlapján is (pl.: Szilas menti históriák). A Rákospalotai Múzeum az építészet, a lakáskultúra, a tömegközlekedés, a kerületi emlék-képek bemutatásával gazdagítja a lakosság helytörténeti ismereteit. Továbbá az „Emlék fasor”, a TÉR-KÉP program, a helyi közösségek önkéntes, és önszerveződő munkája a biztosítékai annak, hogy a helytörténeti tevékenység élő színes feladat, mely a jövőben várhatóan szélesedni fog (pl.: közösségi kertek létrehozása). Mindebben a megemlékezéseknek, az ünnepeknek is jelentős szerepe van. A kerületben a történelmi múltjukban eltérő, és földrajzilag is elkülönülő városrészek kialakították hagyományos rendezvényeiket például a Pestújhelyi napok, Újpalotai Napok, ANNO Kulturális Hét, melyekre jellemző, hogy a civil szervezetek és az intézmények együtt részt vesznek a programok szervezésben.

Környezeti kultúra

További feladat a környezeti kultúra fejlesztése, az épített és a természetes környezet közötti összhang megteremtése, és védelme. Így a parkok, közterületek, zöld területek védelme, a szobrok és emléktáblák gondozása, hogy mindez szép, esztétikus városképi megjelenést eredményezzen.

12. „A harmadik életkor” program

A kerület lakosságának közel egynegyedét az időskorúak teszik ki. A program megfogalmazta, hogy az idősek erőforrások legyenek, mintákat kínál a derűs, öntevékeny időskorhoz, és támaszt a bezárkózásból való kilábaláshoz. Alapozva az idős korosztály motiváltságára be kell kapcsolni őket a felnőttképzésbe, és aktivitásukat célszerű a közösség érdekében hasznosítani. E téren szoros együttműködésre van szükség a szociális terület és a közművelődési terület szakemberei között.

A közösségek élő helyszínei a kerületünkben működő Idősek klubjai. Szabadidős programokat, előadásokat szerveznek, de ami a legfontosabb egy állandó közösségi teret biztosítanak az előregedő lakosságnak. A klubokba idős, egészségi állapotuk vagy szociális helyzetük miatt nappali ellátást igénylő helyi lakosok járnak. Mindezeknek közművelődési szerepe is van: egészséges életmód idős korban, közösségi programok, tanulás stb.

13. Kerületi köznevelési intézmények közművelődési tevékenysége

A helyi iskolák számos közösségi és értékteremtő programnak a szervezői és helyszínei. Sok esetben lokális közösségek összefogására (abba az iskolákba járó fiatalok és szüleik részére kínálnak lehetőségeket), de gyakran a kerületi művelődési intézmények programjaihoz biztosítanak helyszínt (pl. Hartyán iskola és a László Gy. iskola aulája).

Minden közoktatási intézményben függetlenített szabadidő-szervező álláshelyet biztosít az önkormányzat. A feladatuk egy-egy intézményhez, a későbbiekben az ifjúsági közösségi terekhez kötött.

A köznevelési intézmények az óvodáktól a középiskoláig jelentős szerepet vállalnak a kerület kulturális életében. az óvodák, az általános iskolák, a többcélú intézmények, és az alapfokú művészetoktatási intézmények. Sokoldalú és sokszínű a tanórán kívüli tevékenységük, a könyvtári kölcsönzéstől az énekkarok, a néptáncsoportok, a színjátszókon,

a helytörténeti kutatókon keresztül egyéb iskolai és kerületi évfordulós rendezvényekig minden megtalálható.

A Hubay Jenő Zeneiskola 44 éve szolgálja a zeneoktatás, majd a balett és képzőművészeti oktatás ügyét a kerületben. Tevékenységével a nevelésen-oktatáson túl hozzájárul a kerületi művészeti igények kielégítéséhez. 2006-ban átadott, felújított épületével a már meglévőszakmai elismertségén túl, országos és nemzetközi hírnevet szerzett az iskolának és a kerületnek. Hangversenyterme, stúdiója a világ minden tájáról vonzza a koncertező, felvételt készíteni akaró művészeket, együtteseket. Szakmai tevékenységével olyan produkciók létrehozását teszi elérhetővé, melyek másként nem jutnának el a kerületi lakosságához. A tevékenysége nyomán létrejött művészeti együttesek, zenekarok a kerület kulturális életének szereplői. Nemzetközi kapcsolatai révén, számos határon túli szólista és együttes tudta és tudja megmutatni magát a kerület zene iránt érdeklődő közönségének. Zenélő udvara-bár kiváló akusztikájú- még kihasználatlan, noha a kerület egyik legszebb belső parkja. Az iskola regionális hatású művészeti és általános tehetséggondozó, valamint akkreditált művészeti pedagógus továbbképzést nyújtó intézmény.

A személyi feltételek biztosításával (minden köznevelési intézmény rendelkezik szabadidő szervezővel) és az infrastruktúra fejlesztésével a lokális és a globális kihívásokra is választ kell adni. Számolni kell a tömegkommunikációs hatásokkal, az internet és a globalitás befolyásoló szerepével. A demokratikus alapértékeket követve fontos az önkéntesség, a nyilvánosság, a partneri együttműködés. A közművelődésnek és a köznevelésnek a párhuzamosságot kerülve, egymást erősíteni kell.

14. Közterek, közösségformálás a közművelődés szolgálatában

A közösségi élet fontos színterei a közterek, parkok, játszóterek. Állapotuk javítása prioritást élvez a fejlesztési tervekben. A felújított parkok, terek bővítik a kulturális színterek kínálatát.

Tovább kell folytatni:

- „Miénk a tér” pályázatot, amelyek közösségi tervezés és megvalósítási, de egyben közművelődési helyszínek is.
- TÉR-ZENE sorozatot – a köztereken zenei rendezvények megjelenésével. Alkalmas helyszínek lehetnek a Gazdasági-társadalmi program 2010-2014-ben javasolt városrészenként létesítendő zenepavilonok, amikre építészeti pályázatot kellene kiírni.
- Közösségi kertek létesítését – a közösségi kertek létesítése városlakók számára egy újszerű kezdeményezés, amit az önkormányzat helyvel, a CSMK tanácsadással, közösség-szervezési, -fejlesztési tapasztalattal tud támogatni.
- TÉR-KÉP programot – 2012-ben elhelyezünk néhány épületen archív képeket, amelyek az adott épület, objektum, egykori állapotát mutatja be. Ezt a sorozatot tovább kívánjuk folyta.

IV. Feladatok

1. Önkormányzati szintű célok, feladatok

- Törekedni kell a kerületben folytatott kulturális tevékenységek - beleértve az önkormányzat oktatási és közművelődési intézményei közötti együttműködést is - a jelenleginél hatékonyabb koordinálására.

Az összehangolást célzó törekvések a nem önkormányzati szférában, a civil és egyéb szervezetek, illetve az egyes személyek tevékenységét illetően nem sérthetik azok autonómiáját, csak támogatásukra és a kölcsönös információcserére terjedhetnek ki.

- A művelődés, a kultúra, a művészetek és a tudomány területén működő jeles személyiségekből létre kell hozni egy olyan grémiumot, amely javaslataival, kezdeményezéseivel, véleményével segíti az önkormányzat művelődési területen folytatott munkáját.
- Ösztönözni és támogatni kell, hogy a kerületünkben élő kisebbségek önkormányzatai minél teljesebb mértékben váljanak az adott kisebbség kultúrája, hagyományai ápolásának és az e körben folytatott közművelődési tevékenység valódi gazdáivá, összefogóivá és legmeghatározóbb tényezőjévé.
- Gondoskodni kell arról, hogy nemzetközi, testvérvárosi kapcsolatainkon belül a kultúra fontos szerepet kapjon.
- Elő kell segíteni, hogy a helyi sajtó minél szélesebb körben tájékoztassa a helyi információkról az itt élő polgárokat, illetve ezen belül minél inkább váljon a művelődési értékek fórumává.
- Biztosítani kell a műsoridőn belül a saját készítésű - ezen belül a művelődési célt szolgáló - műsorok arányának növeléséhez szükséges dologi és személyi feltételeket.
- Meg kell oldani a település legfrekvenciáltabb helyein az önkormányzati, kulturális, közösségi információk megjelenítésére alkalmas, esztétikus és korszerű hirdetőfelületek, oszlopok, táblák kihelyezését.
- Folytatni kell kerületünkben - a művelődési intézményeink rendszeres tevékenységén és programjain túlmenően - az eseti, egy-egy speciális téma, vagy alkalom köré rendeződő rendezvények, rendezvénysorozatok az utóbbi években már hagyománnyá váló megrendezését. A fesztivál jellegű programok (Művészeti Hét, Anno', Pestújhelyi Napok, stb.) kerületünk kulturális arculata szempontjából is kiemelt fontossággal bírnak, mivel rövid időszakra koncentrált és átlagon felüli színvonalú kínálatot biztosítanak, s gyakran olyan közönségrétegeket képesek mozgósítani, amelyek a rendszeres intézményi kulturális eseményeket csak ritkán, vagy egyáltalán nem látogatják.
- Bár az intézmény-működtetői szerepkörtől fokozatosan a feladatellátást mecénáló szerepvállalás felé kívánunk elmozdulni, az önkormányzat által jelenleg működtetett közművelődési intézmények fenntartását középtávon legalább a jelenlegi szinten továbbra is biztosítanunk kell.
- A kulturális ágazat középtávú prioritásainak kijelölésénél az intézményrendszer hosszú távú stabilizálását és modernizációját együttesen tekintjük elsődleges célnak. Intézményi struktúránk megváltoztatása nem indokolt.
A tapasztalat azt mutatja, hogy a jelenlegi művelődési központ modell a legalkalmasabb a feladatok hatékony és gazdaságos ellátására. Ez a rendszer valós igényeken alapul, az emberek általában a lakóhelyükhöz közel eső ilyen jellegű intézményeket látogatják. Prioritást élvez az intézményhálózat azon elemeinek fenntartása, melyek törvényileg kötelezett, vagy többségi szolgáltatóként működnek az adott területen.
- Az intézményfenntartás mellett az egyes kiemelten fontosnak ítélt kulturális jellegű, művelődési tevékenységek, rendezvények támogatása - függetlenül attól, hogy maga a tevékenység milyen szférához kötődik - az önkormányzat részéről egyre fontosabb feladat a jövőben. A nehezedő költségvetési helyzet azonban a támogatások rendszerének újragondolását, a feltételeknek a jelenleginél részletesebb kidolgozását, a pályázati rendszer koncentrációját igényli.

- A jelenleg Pestújhelyen székelő „Rákospalotai Múzeum” számára jelenlegi telephelyén kívül a régi rákospalotai múlt emlékeinek bemutatására alkalmas épületet, vagy helyiségeket kell biztosítani Rákospalotán és Újpalotán.
- A Rákospalotai Múzeum épületének korszerűsítése.
- A Kozák téri Közösségi Ház teljes körű felújítása.
- A jövőben is biztosítani kell, hogy a Közösségi Televízió adását a kerület egész területén el lehessen érni. Biztosítani kell a műsoridőn belül a saját készítésű - ezen belül a művelődési célt szolgáló - műsorok arányának növeléséhez szükséges dologi és személyi feltételeket. A technikai színvonal emelése elsődleges cél.
- A kerület honlapjának közművelődés-centrikus továbbfejlesztése az önkormányzat PR-tevékenységének erősítéséhez.
- A lakosság szükségleteinek alapján a művelődési önszerveződő egyesületek, körök, klubok, alapítványok létrejötte és fejlődésének ösztönzése.
- Egy kerületi kortárs képzőművészeti gyűjtemény, képtár létesítése és fenntartása.
- Civil Ház létrehozása.
- Közművelődési és közgyűjteményi archívum-szoba létrehozása az e témakörben tartozó dokumentumok, tárgyak gyűjtésére.

2. Intézményi szintű célok, feladatok

- Továbbra is alapfeladat a gyermek és ifjúsági korosztály minden eszközzel történő támogatása, a tehetséggondozás, fokozva a közművelődési intézményeknek az iskolákkal az érdekazonosság felismerésén alapuló konstruktív, szakmai együttműködését. Meg kell erősíteni az iskolai közművelődési szakember-gárdát.
- Kerületünkben az idős korosztály képviselőinek nagy száma indokolja a számukra szervezett szabadidős programok bővítését is.
- A közszolgáltatási funkcióból adódóan előtérbe kell helyezni a tömegesen igénybe vett szolgáltatásokat.
- Tovább kell építeni az intézményi és személyes kapcsolatokat a kulturális, nevelési, oktatási, szociális és egyházi intézményekkel, szervezetekkel a kerület határain túl is.
- Segíteni, erősíteni kell az intézményeinkben működő közösségek értékteremtő, értékörző, kultúráközvetítői tevékenységét, e közösségek ugyanis kohéziójukkal nem csak önmaguk, hanem a környezetük számára is megtartó energiát teremtenek. Ezzel az energiával töltkezve erősítik a település számára oly fontos szerves fejlődés alapját, a civil társadalom szövetét.
- Az önkormányzati intézményeknek fontos feladata a kerület három városrésze, a némileg önálló identitással is rendelkező Rákospalota, Pestújhely, Újpalota helyi társadalmának erősítése.
- Aktív kezdeményezéssel és segítségnyújtással elő kell segíteni a helyi ünnepek felélesztését, az egy-egy jeles nap alkalmából az erre alkalmas közterületeken a hangulatos közösségi szórakozási formák már kialakulóban lévő hagyományainak - szabadtéri műsorok, népvannepély, utcabál - térnyerését.
- Folytatni kell a kerület városrészeinek történetét feldolgozó könyvek kiadását és terjesztését. A helytörténeti kötetek anyagát - az iskolai helytörténeti, városismereti oktatói munkát segítő - videó-filmen is fel kell dolgozni. Folytatni kell a helyi hagyományokat, múltat és a jelen értékeit megőrkítő és propagáló egyéb kiadványok - például levelező lapok - készítését és terjesztését.
- A kerületben sajnálatosan magas számarányú hátrányos helyzetű polgárok számára a családsegítő, oktatási és közművelődési intézmények aktív közreműködésével fokozott segítséget kell biztosítani a művelődés értékeinek megismerése és befogadása terén.

- Ösztönözni kell, hogy az önkormányzat intézményei a város polgárainak mentálhigiénés, kulturális rekreációja érdekében folytassanak aktív tevékenységet.
- Növelni kell a kulturált lakóhelyi környezet kialakítására ösztönző programok, akciók - például fásítási -virágosítási programok, szemetelés elleni kampányok, szelektív hulladék-gyűjtés - számát és hatékonyságát.
- Ösztönözni kell, hogy az önkormányzat intézményei alakítsanak ki megfelelő kapcsolatokat a feltörekvő, erősödő vállalkozó polgársággal, keresve és felhasználva a reklám, a szponzorálás, a mecenatúra helyben és a tágabb környezetben adódó lehetőségeit.
- Az Önkormányzat intézményeinek a továbbiakban is szükséges aktívan részt venni a különböző pályázatokon, ezzel is bővítve a művelődési ágazat pénzügyi lehetőségeit. Fokozott hangsúlyt kell helyezni az eddigieknél hatékonyabb kulturális marketing munkánkra is.
- Gondoskodni kell a művelődés területén dolgozó közalkalmazottak szakmai képzéséről, továbbképzéséről. Az intézményeknél törekedni kell az évek óta magas színvonalú munkát végző törzs-munkatársak megtartására, anyagi és erkölcsi megbecsülésük fokozására.
- A meglévő jó bázison továbbfejleszteni szükséges az amatőr művészeti tevékenység folytatását.
- Kerületi, nemzeti ünnepek, rendezvények gondozása, új kezdeményezések, tematikus programok életre hívása.

V. A finanszírozás alapelvei

Az önkormányzat továbbra is feladatának tekinti, hogy megteremtse az anyagi, tárgyi és személyi feltételeket a kerület közművelődési igényeihez. Ezen kívül meghatározott költségvetési keretet különít el, amelyből a kulturális feladatokat finanszírozza, támogatja. A rendezvényekre szánt keret elosztásáról a Képviselő – testület szakmai bizottságának véleménye ismeretében a képviselő-testület határoz.

Az intézmények finanszírozásában erősíteni kell azok többszektorúvá válását. Az önkormányzati források mellett pályázatokkal, alapítványi támogatással, szponzori felajánlásokkal kell és lehet az alapfeladatokon túli, de azokhoz kötődő kulturális tevékenységet megvalósítani.

A finanszírozás tárgyalása során nem szabad figyelmen kívül hagyni a fenntartási költségek infláció-követő biztosítását, valamint a feladat-finanszírozás elvét.

A különféle kulturális vállalkozások, egyesületek jelentős mértékben gazdagíthatják a kerület arculatát, ezért az önkormányzat –kölcsonös érdekek alapján- ezekkel együtt kíván működni.

Érdemes a kultúra-támogatás, -ösztönzés eszközeként elismerő címekekkel, díjakkal jutalmazni a kiemelkedő kulturális tevékenységet ellátó személyeket.

VI. Összegzés

Összességében elmondható, hogy az elmúlt időszakban a közművelődés területén szép szakmai eredményeket értünk el. Mind fővárosi, mind országos léptékekkel mérve öregbíteni tudtuk szűkebb pátriánk hírnevét.

A kultúra területén jelentkező feladatainkat mindenkor kiemelten kezeljük, hisz alapvető hitvallásunk, hogy a működő és fejlődő helyi társadalom minőségének egyik legfontosabb mércéje a műveltség, a kultúra színvonala, s ezért jelentős felelősséggel tartozunk.

Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat Középtávú Kulturális Konceptiója

Jelen Közművelődési koncepciót Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat a 1204/2012. (XII.19.)számú önkormányzati határozatával elfogadta.

Budapest, 2013. január „....”

László Tamás
polgármester